DRAMATIESE KUNSTE (KABV-dokument Gr 10–12)

A. WAT IS DIE VAK “DRAMATIESE KUNSTE”?

Dramatiese Kunste is ’n studie van hoe menslike belewenis in dramatiese vorm aan ’n gehoor voorgestel word. Hierdie studie integreer praktiese ervaring en bevoegdheid met die studie van dramatiese praktyke, prosesse en produkte. Die doel daarvan is om kreatiwiteit te bevorder en tot ’n ryk, diverse en produktiewe hulpbron te ontwikkel deur middel van dramatiese kommunikasie, interaksie en aanbieding.

Leerders ondersoek hoe drama- en teaterelemente vir spesifieke doeleindes binne diverse kontekste gekies en gekombineer word, met ’n fokus op die rol van die dramatiese kunste in Suid-Afrika.

Deur die dramatiese kunste verwerf leerders spesifieke vermoëns van uitdrukking en kommunikasie. Dit sluit in vaardighede in improvisasie, vokale en fisiese kommunikasie, vertolking en uitdrukkingsvermoë, die skep en aanbied van opvoerings en die ontleding en interpretasie van opvoeringstekste in konteks.

Opvoeringstekste hoef nie slegs literêre (bv. geskrewe) tekste te wees nie, en behoort ’n omvang van dramatiese praktyke, prosesse en produkte oor die drie studiejare in te sluit. Leerders behoort, waar moontlik, aan lewendige opvoerings blootgestel te word, hetsy deur professionele kunstenaars, gemeenskapspraktisyns of ander leerders.

Dramatiese Kunste is ’n kragtige instrument waarmee samewerkingsvaardighede ontwikkel word. Die elemente en uitdrukkingsvorms daarvan is ’n inherente deel van die Suid-Afrikaanse kultuur en dramatiese praktyke, prosesse en produkte, en dus help die vak om ons nasionale erfenis te bewaar en te bevorder.

Dramatiese Kunste berei leerders voor vir toegang tot verdere studie vir ’n moontlike beroep in die veld van drama (of verwante kunste), terwyl leerders terselfdertyd met belangrike lewensvaardighede soos selfvertroue, selfbeeld, kreatiwiteit, kommunikasievaardighede, empatie, selfdissipline, kritiese en kreatiewe denke, leierskap en samewerking in spanverband toegerus word wat die individu in enige veld of toekomstige loopbaan sal bevoordeel.

B. SPESIFIEKE DOELWITTE

Graad 10 - 12 Dramatiese Kunste leerders beoog om:

- die menslike instrument (liggaam/stem/denke/emosies) as ’n middel van uitdrukking, kommunikasie en kreatiwiteit te ontwikkel;
- dramavaardighede, tegnieke en prosesse te ontwikkel sodat dramatiese elemente ondersoek en betekenisvol gevorm kan word, beide in individuele werk en saam met ander;
- dramatiese produkte oor ‘n reeks metodes (liries, narratief, dramaties) en style (realisties, verhewe) te skep en aan te bied, individueel en in samewerking met ander;
- beginsels en elemente van drama in tekste en opvoerings binne konteks, in Suid-Afrika en in die wêreld, te verstaan, te ontleed en te interpreteer;
- te besin oor hul eie en ander se dramatiese prosesse, praktyke en produkte en dit te evalueer;
- insig te ontwikkel oor hoe die dramatiese kunste waardes, kulture en identiteite bekragtig, uitdaag en vier;
- om te gaan met hedendaagse kwessies deur middel van die dramatiese kunste.

C. ONDERWERPE

1. Persoonlike hulpbronontwikkeling

- Improvisasie en ensemblespel
- Verkenning van stem en verbale kommunikasievaardighede
- Verkenning van fisiese en nie-verbale kommunikasievaardighede

2. Toneelspel en aanbieding

- Handeling en reaksie in individuele werk en groepwerk
- Basiese toneelspelinstrumente (karakter, subteks, interaksie, ruimtelike bewussyn ens.) in geskrewe en ongeskrewe werk
- Interpretasie van tekste
- Improvisasie- en werkswinkelvaardighede
- Speel 'n karakter in geskrewe en ongeskrewe individuele werk en groepwerk
- Speel binne 'n spesifieke (realistiese/verhewe) styl in geskrewe en ongeskrewe individuele werk en groepwerk
- Fisiese storievertelling
- Tegnieke vir Gestroopte/Arm Teater
- Geïntegreerde aanbieding van drie kontrasterende stukke, wat ten minste EEN individuele stuk en EEN groepstuk insluit, in beide 'n oudisie- of temaprogram
- Toon bemeestering van ten minste DRIE kontrasterende style en vorms (liries, narratief en dramaties) in stukke en/of oorgange
- Demonstreer vokale en fisiese vertolking en karakterisering van tekste

Onderwerp 1 en 2 is in wese prakties van aard en behoort ongeveer 2 ure kontaktyd in beslag te neem, met ten minste 1 addisionele uur bestaande uit repetisietyd of privaat oefentyd wat weekliks buite klasure plaasvind. Dit behoort, waar moontlik, geïntegreer te word, sodat leerders vaardighede ontwikkel wat hulle onmiddellik in opvoerings kan toepas.

3. Opvoeringstekste in konteks

➢ **Suid-Afrikaanse mondelinge opvoeringsvorms**

- Inheemse opvoering**:** mondelinge tradisie, kulturele opvoeringsvorms
- Suid-Afrikaanse werkswinkelteater
- Suid-Afrikaanse teatertekste

➢ **Westerse/ Oosterse opvoering: vroeë vorms**

- Oorsprong van teater in rituele
- Griekse teater en teks
- 'n Keuse van Middeleeuse teater, *commedia dell'arte* OF Indiese teater en teks

➢ **Suid-Afrikaanse teatertradisies**

- Hibridiese aard van Suid-Afrikaanse teater wat put uit diverse Suid-Afrikaanse identiteite, tradisies en geskiedenisse
- Teater met 'n spesifieke agenda: soos Protesteater, Gemeenskapsteater en Werkersteater
- Suid-Afrikaanse teatertekste

➢ **Weergewende en Voorstellende teater**

- Realistiese teater en teks

- Gestileerde teater en teks, byvoorbeeld ten minste EEN van: Elizabethaanse, Asiese, Pan-Afrikaanse
- Ekspressionistiese, Kontemporêre Amerikaanse teater

➢ **Kontemporêre Suid-Afrikaanse teater**

- Teater van 1960-1994, en teks
- Teater van Post-1994 tot vandag, en teks

➢ **Twintigste-eeuse teaterbewegings, en verder**

- Oorsig oor twintigste-eeuse bewegings
- Een van die volgende: Absurde teater, Epiese teater of Postmodernisme met geskikte teaterteks

4. Teater- en/of filmproduksie

- Beginsels en elemente van drama
- Basiese ontwerpelemente (Die visuele en klankwêreld van die toneelstuk)
- Verhoog- en/of filmkonvensies
- Die rol van die ontwerper in teater en/of film
- Die rol van die regisseur in teater en/of film
- Die produksieproses (insluitend die bemarking van die produksie, ens.)
- Integrasie van ontwerp (verwant aan finale aanbieding/opvoering)
- Die rol van die dramaturg (geïntegreer in die studie van tekste in konteks)
- Die rol van die gehoor (insluitend die teaterresensent, geïntegreer in die studie van tekste in konteks)

Onderwerp 3 en 4 is in wese teoreties, alhoewel dit deur praktiese leerervaring ontdek en verstaan kan word. Dit behoort, waar moontlik, geïntegreer te word, sodat leerders verstaan hoe praktiese aspekte van produksie aangewend word in opvoeringstekste. Ongeveer 2 ure kontaktyd word aan hierdie onderwerpe toegestaan.

D. ONDERRIG

Die onderrig van dramavaardighede is beide siklies en lineêr. Dit is siklies omdat leerders aan dieselfde basiese inhoud en konsepte blootgestel moet word, en dieselfde vaardighede herhaaldelik in verskillende kontekste moet oefen om hul vakkennis en vaardighede ten volle te ontwikkel. Die onderrig is egter ook lineêr omdat daar in elke kwartaal nuwe kontekste bekendgestel word vir die implementering van kennis en vaardighede, voortbouend op die kennis wat vooraf aangeleer is, en wat met die verloop van tyd meer gedetailleerde ontleding en begrip vereis.

Soos wat bevoegdheid in dramavaardighede oor die drie grade toeneem, kan meer komplekse benaderingswyses tot die werk ingebring word. Die praktiese aanslag van teaterpraktisyns wat verbandhoudend is met die inhoud wat in "Opvoeringstekste in konteks" bestudeer word, word gebruik om praktiese ontwikkeling en verkenning te verryk.

(Geredigeer deur Marianne Strydom)

Kliek op bostaande prent om te sien watter blokkiesraaisels reeds op LitNet gelaai is